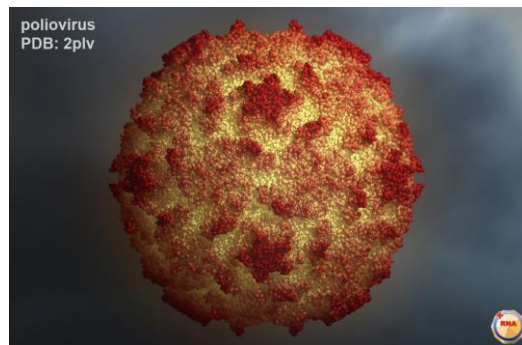

ОБИЉЕЖАВАЊЕ СВЈЕТСКОГ ДАНА БОРБЕ ПРОТИВ ПОЛИОМИЈЕЛИТИСА

24. ОКТОБАР 2021.

Свјетски дан борбе против полиомијелитиса обиљежава се 24. октобра сваке године са циљем да се скрене пажња на значај активности које имју за циљ да се полиомијелитис искоријени и свијет ослободи од ове тешке болести. Овај датум обиљежавамо и у знак сјећања на рођење Јонаса Салка, који је водио тим који је успио да развије вакцину против полиомијелитиса, те како би одали почаст свима онима који улажу напоре за постизање крајњег циља – ерадикације полиомијелитиса.

До данас је помоћу вакцина искоријењена једна заразна болест, велике богиње, и врло смо близу искоријењивања друге болести, полиомијелитиса. У складу са тим, Свјетски дан борбе против полиомијелитиса обиљежава се под слоганом „Искоријенимо полио сада“ („End polio now“).

Полиомијелитис је веома заразна болест која се најчешће јавља код дјеце до пет година старости, те се због тога зове и „дјечија парализа“. Болест изазива вирус који улази у тијело кроз уста и размножава се у цријевима, одакле се шири и напада нервни систем, те као посљедицу најчешће оставља парализу ногу, односно инвалидитет до краја живота. У неким случајевима вирус може да изазове потпуну парализу у свега неколико сати.

Почетни симптоми болести су грозница, умор, главобоља, повраћање, укоченост у врату и бол у удовима. Једна од 200 инфекција доводи до трајне парализе. Од укупног броја инфицираних особа код којих се развила парализа, 5% до 10% умире усљед парализе мишића за дисање.

Не постоји лијек против полиомијелитиса, али постоји веома ефикасна превенција у виду вакцине, која може да заштити дијете до краја живота ако се примијени у адекватном броју доза.

Током 40-их и 1950-их година прошлог вијека полиомијелитис је био разлог смрти или инвалидитета скоро два милиона људи широм свијета.

Свјетска здравствена организација је 1988. године, у вријеме када је у свијету било 350.000 случајева полиомијелитиса сваке године, покренула Програм ерадикације полиомијелитиса, чија стратегија се базира на адекватном надзору и превенцији инфекције вакцинацијом сваког дјетета, све док се пренос вируса потпуно не заустави и свијет не буде ослобођен од вируса. У последње двије деценије свијет је доживио нагли пад укупног броја забиљежених случајева, при чему су многи дијелови свијета, попут Европе, Америке и југоисточне Азије проглашени слободним од полиомијелитиса. Од покретања Програма ерадикације полиомијелитиса, број случајева ове болести у свијету је опао за 99% (2020. године забиљежено је укупно 139 случајева). Данас постоје само двије земље у којима

се полиомијелитис јавља ендемски, што значи да сваке године имају случајеве болести, Афганистан и Пакистан.

Међутим, упркос огромном напретку у борби против полиомијелитиса оствареном од 1988. године, док год је и једно дијете на свијету инфицирано вирусом полиомијелитиса, дјеца у свим земљама су у ризику од добијања болести. Полиовирус може лако да се унесе и у земљу која је ослобођена од полиа, и може се брзо ширити међу неимунизованим становништвом. Неуспјех у искорјењивању полиа би могао довести, у периоду од 10 година, до чак 200.000 нових случајева ове болести сваке године.

Искорјењивање полиомијелитиса ће бити огромна добробит за све људе у свијету, без обзира гдје живе. Оно ће значити да ниједно дијете више неће имати страшне посљедице доживотне парализе узроковане полиомијелитисом. Такође, оно ће имати и велики економски значај, с обзиром да је процијењено да ће, између 1988. и 2035. године, омогућити уштеду од најмање 40-50 милијарди US долара, углавном у земљама са ниским приходима.

Припремила: мр сц. др мед. Јела Аћимовић, специјалиста еидемиологије, помоћник директора за медицинске послове у Институту за јавно здравство Републике Српске.